

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs IIX.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

odio, inimicitia, felle maledictio. Habac. 2. vers. 15.

685. *Arca fœderis, cum in domo Obed Edomi commoraretur, novis eam benedictionibus cumulavit, 2. Sam. 6. v. 12. Elias & Eliseus lechyto oleo impleverunt, farina creverunt, filii ad vitâ redierunt. Ita Christus domû Pharisæi benedictione suâ ditavit, hydropicum curavit, ipsosq; Phariseos è spirituali morte in vitâ revocare laboravit.*

FILIUM REGULI.

686. *Josaphat ab hoste pressus, auxilio omni destitutus, ad Deû se convertit, 2. Par. 20, 1. 5. Ita quoq; fecit regulus.*

687. *2. Sam. 14. v. 30. Joab incendio segetis compulsus, ad Absolonem venit: Ita regulus.*

CHRISTUS SIMILITUDINEM DE REGE

conferente rationes, proponens.

688. *Apoc. 20. v. 12. Vidit Johannes antiquum dierum throno insidentem, canitie venerandum, libros apertos habentem. Deus est rationem exigens: libros olim conscientia, in die judicii, aperturus, librum sententiæ decretoriæ, Matth. 25, 41. Ite in ignem maledicti.*

689. *Ezechiel. cap. 1, 10. Cherubinum vidit facie leonina & humana præditum; Imago divinæ justitiæ & misericordiæ; Illa facie leoninâ; hæc humanâ refertur.*

690. *1. Reg. 10. v. 19. Duæ manus tenebant thronum Salomonis. Hæ significant justitiam & misericordiam Dei, utraque in parabola Christi proposita.*

ARTICULUS IIX.

DE PASSIONE CHRISTI;

In Genere,

CHRISTUS HIEROSOLYMAS PROFICISCENS ad passionem.

691. *Exod. 28, 29. seq. Aaron portabit nomina filiorum Israel in rationali judicii super pectus, &c.*

1. Typus Christi Aaron fuit, Hebr. 5, 4. nostrum os coram Deo, deficiente linguâ Mosis, & causam nostrâ desti-

destituente in iudicio Dei. Ingressus itaque Aaronis convenit cum ingressu Christi.

1. *Ob persona collationem.* Pontifex Aaron non angelis, sed ex hominibus assumptus fuit, Hebr. 5. vers. 1. Christus sacerdos noster non angelos, sed semen Abrahamæ assumpsit, Hebr. 2. v. 16.

2. *Loci qualitatem.* Locus sanctissimus erat, in quem ingrediebatur Aaron: Exod. 25. v. 8. Talis & Jerusalem civitas sancta, Matth. 27. vers. 53. civitas magni regis, Matth. 5. v. 35. fidelis, Es. 1. v. 21. Es. 31. v. 9.

3. *Temporis rationem,* quando scilicet ingressus Aaron: Semel in anno ingrediebatur sanctuarium, Ex. 30. 10.

1. *Cum thuribulo.*

(Lev. 16. 2.)

2. *Cum sanguine juveni pro peccato proprio.*

3. *Cum sanguine hirci pro populi peccato:* Ita & Christus semel in anno illo gratioso, Es. 61. v. 1. 2. auspiciaturus annum gratiosum & remissionis actualis, ingressus est cum *thuribulo orationis* & prædicationis, cum *sanguine*, non hircino, sed *proprio* expiationis, Heb. 9. 12. Semel mortuus, Rom. 6. 10.

4. *Ornatus significatione.* Aaronis triplex erat ornatus.

1. Pallium superhumeralis; quod sacerdotium.

2. Tunica ocellata: hæc doctrinæ & officii prophetæ.

3. Cidaris: Illa officium regium Christi significat. Omnia bene ad Christum, qui Rex, Propheta, Sacerdos.

5. *Vestiu confectio.* Aaronis vestes non nisi sapientes corde facere poterat. Tota salutis nostræ dispositio & vestiu salutis, quibus tegimur, confectio à solo Deo sapietissimo.

6. *Nominum portationem.* Aaron portabat nomina filiorum Israel, proborum improborumque. Christus pro reprobis patiendo nomina eorum portavit: *Omnia enim portavit iniquitates.* Es. 53. 4. Joh. 1. v. 29. Proborum electorumque nomina portat, Es. 43. v. 1. nomine vocat, Joh. 10. v. 3. nomina in librum vitæ inscribit.

Z

7. Pē-

7. *Pectoralis præfigurationem.* In pectorali Aaronis erant lumen & perfectio. In Christo est lumen cognitionis, Pl. 36. v. 10. *In tuo lumine videmus lumen,* Gaudii & scientiæ. Vide Deus est lux. Conf. Coloss. 2. v. 3.

8. *Lamina aurea significationem,* cui inscriptum erat: **SANCTITAS DOMINI.** Sanctissimam innocentiae laminam in fronte gessit coram Judæis, Dan. 9. 24. sanctissimus est. *Globulis aureis succinctus erat Aaron,* Exod. 28. 34. Notant hi in Christo applausus populi congratulantis: *Benedictus qui venit!*

9. *Negatum comitatum.* Solus Aaron ingrediebatur, populo manente foris: Solus Christus ad crucis sanctuarium: Nemo ex populo cum illo fuit, Esa. 63. v. 3.

10. *Salutarem finem.* *In memoriale coram Domino in æternum ingressus est Aaron;* ut gestaret iudicium filiorum Israel: Christus in sanctuario crucis memoriale erexit, divinæ misericordiæ coram Domino, ut propitius esse dignetur iis, pro quibus ita afflictus est filius: Iudicium gestavit, quia principem mundi iudicavit & ejecit: nostrum iudicium sustulit ipse prius iudicatus, & è iudicio ablati, Vide Esa. 53. per integrum.

PASSIO CHRISTI PER SACRIFICIA

Levitica adumbrata.

692. I. *Respectu originis & cognitionis.* Sacrificia ortum debent divinæ institutionis ordinationi: Lev. 1. 1. Ita passio Christi ex divinâ ad saluberrimum humano generi finem ordinatione profluit, Act. 4. 28. Ef. 53. 6. Zach. 13. 7. Matth. 26. 31. I. Joh. 4. 10. *Sacrificandi ratio* quog³ *ratiõni humana ignotissima,* quæ viles istas laniorum actiones, excoiationes, mactationes, naso suspendit adunco. (Gentium enim sacrificia Scholis Patriarcharum originem debent:) Ita passio Christi rationi ridicula, ignota, Crux Christi plena scandali & abominationis; sive spectes humilem Christi ingressum,

sum, (ex quo ASINARIORUM nomen Christianis impositum est, teste antiquitate) in urbē Hierosolymā; siue ipsum crucis eventū, quæ Judæis *scandalū*, gentibus *stultitiæ argumentum*, 1. Cor. 1, 23. Si miraris? nostris Scotinianis etiam *hodie offendiculum!* Photinianos puto.

II. *Omniū sacrificiorum applicationis*: Quęcunq; n. sacrificia V. T. occurrunt, typum unici passi Christi gesserunt. Christus n. est verum sacrificium propitiatorium & expiatorium, qui pro nostris peccatis propitiatio factus, 1. Joh. 2, v. 2.

Fugi illud sacrificium, quotidie duobus agnis peragendum, Exod. 29, v. 38. vel

Sacrificium illud vespertinum Christus est, mundi vesperā oblatus, Galat. 4, v. 4.

Sacrificium illud Sabbathicum, quando Christus ipse in sepulchro Sabbathum egit, nostrum alterius vitæ Sabbathum consecrans, Esa. 66, v. 23.

Sacrificium menstruum, quod in noviluniis offerebatur, Christum præsignificavit, novā lucē suam ecclesiam beatorum, quæ lux N. Test. quoad claritatis intentionem, reservabatur, Coloss. 2, v. 17.

Sacrificium anniversarium typus Christi fuit, annum gratiosæ liberationis inchoaturi, Esa. 61, v. 1. 2.

Sacrificium Eucharisticum quoque Christus fuit, 1. *Libatio*: sc. n. ut panē vitæ obtulit; Patri libavit, Eph. 5, 2.

2. *Hostia pacificorum*, pacem faciens inter nos Deumque, Eph. 2, v. 14.

3. *Et sacrificium landis*, in cruce moriens deprædicat Christus Dei inexhaustam misericordiam, dilectionem, proprio filio non parentis, Rom. 8, v. 32.

III. *Loci, in quo sacrificia offerebantur*: Locus erat tabernaculum testimonii; Lev. 17, 8. 9. Deut. 12, 13. 14. *Ordinariē* sc. *Extraordinariē* aliis quoq; in locis rem sacrā Deo fecerunt, ut constat, 1. Sam. 6. & 7. 1. Chron. 22,

I. Reg. 18. in monte Carmelo. Christus quoq; eo in loco passus est, ubi tabernaculū testimonii erat, h. e. *Hierosolymis*: Extraordinariæ & minus solemniore aliis in locis non defuerunt passiones, ut Luc. 4, 29. Matt. 2, 13.

4. *Sacrificiorum materia*: quæ erant ex pecoribus mundis, mansuetis: Christus sacrificium patri exhibendus, & mansuetissimus fuit, Matth. 11, 29. *Mitis ego sum*, & mundissimus, Joh. 1, 29. Agnus Dei, Heb. 7, 26. Segregatus à peccatoribus, Esa. 53, 7. Conferri potest D. August. Tom. 10. fol. 831. serm. 108. de tempore.

5. *Minchæ additionis*. In omnibus pecudum victimis addebatur Mincha ex farina, pane, oleo, cum thure, Lev. 2, 1. Christus in sacrificio sui addidit quoque

1. *Farinam*, se bene commoliturum dentibus hostium in passione, quos canes vocat, Ps. 22, 17.

2. *Panem mundissimum*, perpetuum piorum cibum, corpus suum.

3. *Oleum* misericordiæ inenarrabilis, quæ patet in voluntaria oblatione, & pro hostibus precatione ardenti, vulnere nostrorum medelâ.

4. *Thus* fuerunt preces ardentissimæ, Heb. 5, 7.

6. *Adjunctorum in sacrificiis*. Neq; fermentum, neq; mel adhibendum erat: Semper verò sal: Lev. 2, 11. & 13. Marc. 9, 49. A Christo vero sacrificio absuit fermentum omnis malitiæ; innocentissimus namq; agnus fuit, Joh. 1, 29. Absuit fermentum à sacrificiis, ut doctrinæ puritas de Christo passo indicetur: fermentum enim falsam doctrinam notat, Matth. 16, 6. Luc. 12, 1. Gal. 5, 9. Talis est Photinianorum hodiernorum, passionis Christi massam dulcissimam, nocentissimò doctrinæ suæ fermento adulterantium.

Mel quoq; non obtulit sacrificium nostrum Christo, quia in summo dolore & clamore, non voluptatibus, in mortis angore, inferni horrore se obtulit: *Tristis est anima*

anima mea usque ad mortem, Matth. 26. vers. 38.

Christus quoque sal obtulit in sacrificio sui: *Sal hoc est proprium corpus*; quemadmodū n. sal corpora à putredine & vermibus liberat: Ita Christi corpus nostra corpora liberat à putrefactione perpetuâ: Hujus n. virtute resurgim⁹ ad alteram vitam, corporibus nostris denud excitatis, Joh. 5, 29. 1. Cor. 15, 16. In sepulchri agrum spiritualis *ille sal Christus sparsus est, ut nostra sepulchra fertilia redderet* corporum in die novissimo, Es. 26, 19. Ex perpetuo hoc salis offerendi ritu fortè nata est Ethnicorum illa *Salsa mola*. Plin. lib. 31. natural. histor. c. 7.

7. *Modi oblationis*, qui diversis actibus constabat, pellis detractio, artuum concisione, strui lignea impositorum, igni accensorum: Sanguis per circuitum altaris spargebatur.

(1) *Pellis Christi vestes* notare potest, quas exuerunt eidem. (2) *Artuum concisio* in Christo facta quoque est vulneratione, crebrâ flagellatione, Psal. 22, 15. *Dispata sunt omnia ossa mea*. (3) *Strues lignea*, cui Christus impositus, lignum crucis est, quod ipse portavit velut in typo monstratum Isaaci, lignum portantis, Gen. 22, 6. (4) *Sanguis quoq; Christi* in circuitum altaris spars⁹ est, *partim a Æuali effusione*, quando aliquoties cælus flagellis, partim, quando per prædicationem sanguine suo multas gentes aspersit, purificavit, mundavit, Esa. 53, 11. *Jerusalem erat velut altare Christi*, in hujus circuitum, hoc est, totum mundum prædicatio nominis Christi sparsa est; Matth. 28, 19. *In universum mundum* ite.

8. *Accensionis*, incendebantur sacrificia igni, de cælo delapso, qui nunquam defecit in altari, Lev. 6, 12. 1. Reg. 18, 38. *Jud.* 6, 21. Christū nostrū sacrificium accedit, & *ignis proprie dilectionis*, Apoc. 1, 5. Joh. 13, 1. Eph. 5, 2. & *patriæ*, 2. Theff. 2, 16. *Joh.* 3, 16. & *ignis in æ divina*, quæ in Christum effusa est. *Horum prior nunquam defi-*

cu in altari nostro Christo: In Christo enim semper Patris patet dilectio; Pater universalis dilectio: *totum mundum dilexit*, Joh. 3. v. 16.

9. *Finis & varii effectus.* Sacrificia in bonum odorem Deo offerebantur, in *memoriale*, in acceptum *ignem* Domino. *Odores* isti fuerunt suavissimi, Gen. 8. 21. Ex. 29. v. 21. Num. 15. 3. Christi sacrificium *sparsit odorem* Deo fragrantissimum, Eph. 5. 2. in cuius virtute currimus, Cant. 1. 4. Passio Christi suavissimum divinæ cognitionis odorem in toto mundo *sparsit*, 2. Cor. 2. 14. 15. 16.

Passio quoque Christi *memoriale* est Deo Patri, de nostri placatione & expiatione peccatorum, quando hunc intuetur, pro nostris percussus peccatis, Esa. 53. v. 5. *Chirographum delentem*, Coloss. 2. v. 14.

Ignis acceptissimus passio fuit, quando Christus voluntatem Patris explevit, Psal. 40. 9. obedientiæ filialis evidentissimum specimen exhibuit, Philip. 2. 8. Obedientia est *ignis* acceptissimus Deo, 1. Sam. 15. 22. Christi sacrificium multo acceptius est illo Noachi, Gen. 8. 21. quo cum Dominus adoraretur, decretum fecit de non perdenda terra: De salute nostra optimè decrevit Deus, mittens hunc propitiatorum, exhibens hoc propitiatorium, Rom. 3. 25. Christus obtulit illud sacrificium, quod simulac obtulit, nos persequi destitit infernalis Saul, Conf. alleg. 1. Sam. 26. v. 19.

ARTICULUS IX.

IN SPECIE, DE HISTORIA PASSIONIS.

693. Job. 16. 13. *Posuit me in signum, sagittarii Dei inxerunt me: divisit renes meos.*

(1.) *Signum* verè positus fuit Christus, Luc. 2. 34. iusto tamen Dei iudicio, Rom. 9. 32. in signum contradictionis. (2.) *Sagittarii* Dei fuerunt Judæi increduli, Christum vulnerantes multiplicibus *sagittis*, calurniæ, fal-